

АТА-АНАЛАРҒА ЛОГОПЕД КЕҢЕСІ

1. Бір іс әрекет кезінде өз баланыңмен сөйлесіңіз. Мысалы, тамақ жасау кезінде, үй жинау жүргенде, киіндіріп-шешіндіргенде, ойнағанда, серуенте шыққанда және т.б. не істеп жатқаныңызды, не көргеніңізді бала не істегенін, басқа адамдар не істеп жатқандарын және баланың не көріп отырғанын айтып отырыңыз.
2. Асықпай сөйлесіңіз, қалыпты темпте, интонациямен.
3. Құрастырылған сөздерді, сөйлемдерді Дұрыс қолданып айтыңыз. Сіздің сөйлеміңіз баланың сөйлемінен 1 – 3 сөзге ұзын болу керек. Егер де сіздің баланың өз ойын аяп тек бір сөздің сөйлемдермен ғана білдірсе, онда сіздің сөйлеміңіз екі үш сөзден тұру керек.
4. АШЫҚ сұрақтарды қойыңыз. Бұл баланыңды жауап бергенде бірнеше сөздерді қолдануға итермелейді. Мысалы: «Ол ойнап отыр ма?» дегеннен бұрын «Ол не істеп отыр?». Егер де бала жауабында қиыңдаса, сұрақты қоя отырып «немесе» деген сөзді қолданыңыз. Мысалы: «Бала секіріп тұр ма немесе жүгіріп бара ма?».
5. Баланың сөйлеуіне және сұрақтарға жауап беруіне мүмкіндік үшін, уақытты күшпен созып тұрыңыз.
6. Сізді қоршаған дыбыстар мен дауылдарды таңдаңыз. Балаға айтыңыз: «Тыңдашы, ит қалай үретпін, ал бұл желдің дауылы» және т.б. Ал сосын сұраныңыз «Бұл не?». Бұл иттің үрү, желдің дауылы, ұшақтың дыбысы, жапытақтардың сылдыры, өзеннің сылдырлап ағуы және т.б.
7. Қысқа әңгіме, оқуғаны айтыңыз. Сосын балаға бұл оқуғаны Сізге немесе басқа кісіге айтып беруіңе көмектесіңіз. Қиналған кездеріңде, бағыттаптын сұрақтарды қойыңыз.
8. Егер де бала сөйлегенде бірнеше ғана сөздерді қолдана, оның сөздік қорын байыту үшін жаңа сөздермен таныстырыңыз. 5-6 сөз таңданыз (дене бөліктері, ойыншықтар, азық-түліктер) және оларды балаға атаңыз. Оған сөздерді қайталауға мүмкіндік беріңіз. Бала оларды үздік дыбыстауды деп күтпеніз. Баланы жандандырып, сөздерді жаттауқызыдыра беріңіз. Бала сөздерді дыбыстаған кейін, 5-6 сөзді енгіздіңіз. Бала оны қоршап жатқан көп заттардың аттарын мен ертерінше дейің, осылай сөздерді қосып отырыңыз. Күн сайын жаттықтырыңыз.
9. Егер де бала бір сөз ғана айтса, оған қысқа сөйлемшелерді жаттауға қолданыңыз. Баланың білетін сөздерді қолдануыңыз. Түс, көлем, әрекетті қосыңыз. Мысалы: егер де бала «доп» десе, кейін оны «үлкен доп», «Армандың допы», «дөңгелек доп» дегуге үйретіңіз.
10. Жалғыздардың көбін ойын түрінде өткізіңіз. Баламен жұмыс омың сөзді елестеуін, баланың тілдің элементтерімен қалыптасуын, естің және аяқпенің дамуын белгілеңдерсіз.